

Tư tưởng Hồ Chí Minh về tự học và vận dụng ở Việt Nam hiện nay

Hoàng Thị Ngọc Minh¹

¹ Trường Đại học Tài nguyên và Môi trường Hà Nội.
Email: htminh@hunre.edu.vn

Nhận ngày 10 tháng 6 năm 2019. Chấp nhận đăng ngày 17 tháng 8 năm 2019.

Tóm tắt: Tự học và học tập suốt đời là luận điểm quan trọng trong tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục. Bằng tấm gương học tập suốt đời, Hồ Chí Minh đã để lại nhiều bài học và những chỉ dẫn quý báu, trong đó có những nội dung rất cơ bản mà chúng ta cần học tập và noi theo. Trước yêu cầu đổi mới giáo dục nhằm phát huy tính chủ động, tích cực sáng tạo của người học thì tự học có vai trò rất quan trọng. Tuy nhiên, hiện nay hoạt động tự học, tự nghiên cứu của học sinh, sinh viên Việt Nam chưa được quan tâm đúng mức và kết quả đạt được rất khiêm tốn, chưa đáp ứng được yêu cầu của thực tiễn đặt ra. Vì thế, nâng cao năng lực tự học trong giáo dục, đào tạo theo tấm gương tự học của Hồ Chí Minh có ý nghĩa vô cùng quan trọng hiện nay.

Từ khóa: Tư tưởng Hồ Chí Minh, tự học, giáo dục.

Phân loại ngành: Giáo dục học

Abstract: Self-study and lifelong learning are important points in Ho Chi Minh Thought on education. Being himself an example of lifelong learning, Ho Chi Minh left many valuable lessons and instructions, including fundamental points, for us to study and follow. Given the requirements of the education renovation to promote the proactiveness and creativity of learners, self-study plays a crucial role. However, current activities of self-study and self-research by Vietnamese pupils and students have not been given adequate attention to, and the results have been very modest, yet to meet the requirements of the reality. Therefore, improving the self-study capacity in education and training following Ho Chi Minh's self-study example bears an extremely important meaning nowadays.

Keywords: Ho Chi Minh's thought, self-study, education.

Subject classification: Educational science

1. Mở đầu

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt quan tâm phát triển sự nghiệp giáo dục của đất nước. Người đã có những chỉ dẫn hết sức quý báu về mục tiêu, nhiệm vụ, nội dung và phương pháp giáo dục... nhằm phát triển một nền giáo dục toàn diện. Những chỉ dẫn đó còn nguyên giá trị định hướng, soi đường cho công cuộc đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục, đào tạo ở nước ta hiện nay.

Trong điều kiện bùng nổ thông tin, nếu không tự học, tự nghiên cứu, tự đào tạo thì không thể theo kịp với sự tiến bộ của khoa học hiện đại. Để thích ứng với cuộc sống cũng như đáp ứng nhu cầu của xã hội, người học phải chủ động tự học, học liên tục và học suốt đời. Bài viết này phân tích tư tưởng Hồ Chí Minh về tự học và vận dụng ở Việt Nam.

2. Tư tưởng Hồ Chí Minh về tự học

Sinh thời, Hồ Chí Minh cho rằng: “Một dân tộc dốt là một dân tộc yếu” [4, t.4, tr.7], vì vậy việc bồi dưỡng thể hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và cần thiết. Theo Người, giáo dục - đào tạo có vai trò rất lớn cho cách mạng trong việc xây dựng và hoàn thiện nhân cách con người mới phát triển toàn diện. Vì vậy, phải giáo dục trên tất cả lĩnh vực cuộc sống, nhà trường gắn liền với gia đình và xã hội, học đi đôi với hành và gắn với lao động sản xuất. Để trở thành những công dân có tài, có đức, có ích cho xã hội thì ngoài sự giáo dục của nhà trường, gia đình và xã hội, đòi hỏi mỗi người học phải tự giáo dục, tự học, tự rèn luyện để hoàn thiện mình. Hồ Chí

Minh cho rằng, tự giáo dục, tự giác học tập có vai trò quan trọng bởi quá trình giáo dục xét đến cùng là nhằm khơi dậy và phát huy sự tự giáo dục của người học. Quá trình này không thể đạt kết quả nếu người học không có ý thức nỗ lực học tập, tiếp thu tri thức, biến tri thức nhân loại thành tri thức bản thân. Do đó, Người nhắc nhở cán bộ đảng viên phải học và hoạt động cách mạng suốt đời, còn sống thì còn phải học, còn phải hoạt động cách mạng. Việc học tập không chỉ là đặc quyền của riêng ai mà là nghĩa vụ và quyền lợi của tất cả mọi người, của toàn xã hội.

Hồ Chí Minh nhắc nhở ngành giáo dục cũng như mỗi người học phải nâng cao và hướng dẫn việc tự học. Người nói: “Không phải như học ở các trường lối cũ, không phải có thầy thi học, thầy không đến thi đũa. Phải biết tự động học tập” [4, t.6, tr.360]. Người cho rằng nền giáo dục mới của chúng ta nhằm biến quá trình đào tạo thành quá trình tự đào tạo, để vươn lên nắm vững tri thức khoa học và hiểu biết cũng như khả năng thực hành về mọi mặt của đời sống. Từ đó, Hồ Chí Minh đã có những chỉ dẫn đúng đắn, thiết thực và hiệu quả đối với người học để tiến hành tự học. Cốt lõi của tự học là tự ý thức của bản thân người học, trong quá trình tự học, vấn đề quan trọng nhất là tự kiểm tra và đánh giá kết quả tự học. Bởi vì, nếu kiểm tra, đánh giá không đúng sẽ dẫn đến tình trạng ảo tưởng về năng lực hay tự ti, không tin tưởng vào khả năng tự học, tự nghiên cứu của chủ thể tự học. Tự đánh giá chính xác sẽ giúp người học thấy rõ mặt ưu, khuyết điểm của chính bản thân mình, thấy rõ những nội dung cần phải bổ sung và từ đó tiếp tục hoạt động tự học. Thông qua tự kiểm tra đánh giá, nâng lực tự học của người học ngày càng phát

triển và hoàn thiện như chính quá trình giải quyết mâu thuẫn bên trong của bản thân người học. Tự đánh giá chỉ có thể trở thành động lực thúc đẩy tự học phát triển khi người tự đánh giá (chủ thể của tự học) có thái độ khách quan, trung thực với kết quả mà mình đã đạt được.

Theo Hồ Chí Minh, tự học là một dòng chảy liên tục, phát triển không ngừng, người học không được để cho nó gián đoạn, không ngắt quãng, dù công việc cuộc sống có bận bịu đến đâu. Sau này, dù bận trăm công nghìn việc ở cương vị đứng đầu nhà nước ta, Người vẫn thường xuyên tự học, tự bồi dưỡng, bổ sung tri thức cho bản thân, là một tấm gương sáng về tiếp thu và sáng tạo tri thức.

Có thể nói, chặng đường 30 năm Hồ Chí Minh bôn ba qua nhiều nước trên thế giới để tìm đường cứu nước, học cách giành lại độc lập dân tộc cũng chính là sự tiếp tục con đường tự học, tự nghiên cứu mà Người đã bắt đầu ngay từ khi còn nhỏ, với một ý chí và nghị lực phi thường. Những tháng ngày đó, luôn thể hiện sự gắn bó chặt chẽ giữa quá trình lao động và quá trình tự học của Người. Dù công việc rất cực nhọc, cuộc sống rất khó khăn, thiếu thốn, nhưng Người luôn luôn tranh thủ học tập ở mọi nơi, mọi lúc có thể, bằng mọi hình thức và phương tiện có được. Khi ở trên tàu Đô đốc Latouche Tréville, Người thường đọc hay viết đến mười một giờ hoặc nửa đêm. Khi ở Saint Adret, trong lúc tạm ở nhà một chủ tàu, Người học tiếng Pháp với người giúp việc. Để học từ mới, Người viết vào một tờ giấy dán vào những chỗ dễ thấy, có khi viết vào cánh tay để khi đi đường hay đang làm việc cũng có thể nhắm học. Ban đêm, khi chưa ngủ Người lấy tay mò viết những chữ khó xuống chân cho kỹ nhớ và cứ thế mỗi ngày

Người học thêm vài từ mới. Và cứ thế, với tinh thần ham học hỏi không ngừng, Hồ Chí Minh đã đi qua rất nhiều nước trên thế giới, vừa làm việc kiếm sống, vừa học tập và hoạt động cách mạng.

Trong thời gian ở Anh, Người đã làm nhiều nghề khác nhau để có tiền ăn học. Trong thời gian chiến tranh, Người đã dành thời giờ để nghiên cứu lịch sử thế giới, học tiếng Anh và suy nghĩ về tương lai các dân tộc thuộc địa. Nhờ có động cơ học tập đúng đắn và mạnh mẽ, Người đã tìm ra được nhiều cách học thông minh, sáng tạo. Học ở sách vở, ở những người xung quanh, học ở thư viện, ở công viên, học khi đi đường... Trong bản lý lịch đại biểu dự Đại hội VII Quốc tế Cộng sản năm 1935, ở phần trình độ học vấn, Người ghi: tự học. Và ghi các ngoại ngữ biết được là Anh, Pháp, Trung Quốc, Ý, Đức, Nga. Năm 1928-1929, khi hoạt động ở Xiêm, Người cũng học tiếng Xiêm với sự quyết tâm và kiên trì, mỗi ngày chỉ học 10 chữ, trong khi những người khác hồ hởi học lúc đầu nhưng về sau bỏ dở. Sau này, khi về nước hoạt động cách mạng, sống chung với đồng bào dân tộc ít người, Hồ Chí Minh lại học tiếng Tây, Nùng. Ngay cả khi đảm nhận cương vị Chủ tịch nước, Hồ Chí Minh vẫn miệt mài học tập, học thực tiễn, học nhân dân. Người nhanh chóng thâm nhập thực tế, nắm chắc kiến thức về các lĩnh vực và đối tượng trước khi tiếp xúc, trao đổi đã chinh phục tất cả mọi người. Bản thân Người cũng từng khẳng định toàn bộ những kiến thức về lịch sử, văn hóa, chính trị, triết học, quân sự, kinh tế... và những sáng tạo trong quá trình hoạt động cách mạng là đều do tự học mà có được.

Có thể nói, tự học ở Hồ Chí Minh là tự học kiên trì, sáng tạo, chẳng hạn như cách Người học viết báo. Tuy Người có biết

tiếng Pháp vì đã được học trong thời gian theo học ở trường Quốc học Huế nhưng chưa có đủ vốn để viết sách báo, Người bắt tay vào việc học làm báo. Thường lui tới tòa báo Dân chúng, Hồ Chí Minh đã làm quen với chủ bút tờ báo Đời sống thợ thuyền. Công việc viết báo ban đầu rất khó khăn, tin tức về Việt Nam Người không thiếu, mà thiếu nhất là văn Pháp. Người viết làm hai bản, gửi cho tòa báo một bản, giữ lại một bản (thời đó chưa có photocopy như bây giờ) để đem so với bài báo đã in, và sửa những chỗ viết sai, kiên nhẫn làm theo cách ấy. Cách thức đó đã đưa Hồ Chí Minh bước vào làng báo, rất tự nhiên, và trở thành cây bút xuất sắc được nhiều nhà báo chuyên nghiệp ca ngợi.

Ngoài học viết báo, Hồ Chí Minh còn tích lũy vốn ngôn ngữ và văn học nữa. Người đã tranh thủ mọi lúc, mọi nơi để đọc các sách của những nhà văn, nhà thơ, nhà viết kịch nổi tiếng trên thế giới. Hồ Chí Minh tự học rất toàn diện. Người học ngoại ngữ, học viết báo, nghiên cứu chủ nghĩa Mác-Lênin, nghiên cứu và tiếp thu có chọn lọc tinh hoa văn hóa nhân loại, đặc biệt là văn hóa phương Đông và văn hóa phương Tây. Người biết và sử dụng thông thạo trên mười ngoại ngữ nhờ tự học chứ không qua một trường đào tạo chính quy nào. Người học từ thực tiễn sinh động ở các sách báo, đồng nghiệp, bạn bè, nhân dân. Người học từ thực tiễn sinh động ở các nước đế quốc, nước thuộc địa, ở phong trào cách mạng trên thế giới.

Tự học ở Hồ Chí Minh là kết hợp với thực tế cuộc sống và cách mạng, lấy lao động làm cơ sở cho tự học. Ngày 17/8/1962, nói chuyện với giáo viên, học sinh Trường Thanh niên lao động xã hội chủ nghĩa Hòa Bình, Hồ Chí Minh kể lại:

“Trước đây lúc tuổi thanh niên, Bác hoạt động ở Pháp, cũng vừa lao động, vừa học tập, nhưng lúc đó lao động là lao động nô lệ cho đế quốc. Bác phải làm thế để tự kiếm sống, nhưng vẫn dành thì giờ để học tập, ngày lao động, đêm học tập, chứ Bác không được đến trường học đâu” [4, t.13, tr.437]. Thời gian sống ở Pháp, Người làm nghề rửa ảnh và phóng đại ảnh, do cụ Phan Chu Trinh dạy nghề cho. Thường thường Người chỉ làm việc nửa ngày vào buổi sáng để kiếm tiền, còn buổi chiều đi đến thư viện hoặc dự những buổi nói chuyện. Tối đến là thời gian Người đi dự những cuộc mít tinh. Trong hầu hết những buổi mít tinh này, Người đều phát biểu ý kiến và rất khéo lái những vấn đề thảo luận sang vấn đề thuộc địa. Người làm quen với những nhà chính trị, nhà văn để nâng cao trình độ chính trị và văn học. Trong quá trình đó, Hồ Chí Minh không lúc nào quên học hỏi để làm giàu tri thức lý luận và trải nghiệm thực tiễn của mình.

Dù bất cứ hoàn cảnh nào, thời gian nào, Hồ Chí Minh cũng kiên trì bền bỉ học hỏi. Người căn dặn: “Học hỏi là một việc phải tiếp tục suốt đời. Suốt đời phải gắn liền lý luận với công tác thực tế. Không ai có thể tự cho mình đã biết đủ rồi, biết hết rồi. Thế giới ngày càng đổi mới, nhân dân ta ngày càng tiến bộ, cho nên chúng ta phải tiếp tục học và hành để tiến bộ kịp nhân dân” [4, t.10, tr.377]. Người cho rằng, nếu cố gắng thì mọi khó khăn đều có thể vượt qua được. Trong lần nói chuyện với cán bộ, đảng viên hoạt động lâu năm, Người tâm sự rằng, năm nay đã 71 tuổi nhưng ngày nào cũng học, công việc cứ tiến mãi, không học thì không theo kịp, công việc nó sẽ gạt mình lại phía sau. Không chỉ kêu gọi, động viên, khuyến khích tinh thần hăng hái, và kiên trì trong

học tập mà bản thân Hồ Chí Minh là một minh chứng đầy sinh động cho tinh thần ấy. Người đã trải qua một cuộc đời học tập trong gian khổ, khó khăn, thiếu thốn, vừa lao động kiếm tiền vừa tự học ở nơi đất khách quê người và vẫn không ngừng học khi tuổi đã cao, đã là lãnh tụ của dân tộc. Vượt lên trên những khó khăn ấy là một tinh thần ham học hỏi nồng nhiệt của người cách mạng vì mục đích, lý tưởng cao đẹp và những thành quả của tri thức cả về lý luận và thực tiễn để phục vụ cho sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc.

Cuộc đời của Bác là một quá trình vừa học tập vừa hoạt động cách mạng; học tập để hoạt động cách mạng, đạt được mục đích, lý tưởng của mình; qua hoạt động cách mạng, không ngừng học tập, hoàn thiện tri thức và nhân cách của bản thân. Người đã để lại tấm gương cao đẹp về tinh thần tự học và học tập suốt đời để chúng ta noi theo.

3. Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về tự học ở Việt Nam hiện nay

Vấn đề tự học, tự đào tạo của người học đã được Đảng, Nhà nước quan tâm quán triệt sâu sắc từ rất sớm. Nghị quyết Trung ương V khóa 8 nêu rõ: "Tập trung sức nâng cao chất lượng dạy và học, tạo ra năng lực tự học, tự sáng tạo của học sinh, Bảo đảm mọi điều kiện và thời gian tự học cho học sinh, phát triển mạnh mẽ phong trào tự học, tự đào tạo thường xuyên và rộng khắp trong toàn dân" [2]. Sau hơn 30 năm đổi mới, ngành giáo dục cũng đã đạt nhiều thành tích cả về chất và lượng. Tấm gương tự học Hồ Chí Minh đã được lan tỏa trong toàn ngành giáo dục. Trên tinh thần đó, ngành giáo dục

cũng tích cực đổi mới phương pháp dạy và học theo tinh thần trao sự chủ động, sáng tạo cho người học. Học sinh, sinh viên đã có nhận thức ban đầu về tư tưởng, tấm gương tự học Hồ Chí Minh. Đã nhận thấy sự cần thiết phải vận dụng tư tưởng, tấm gương đó vào việc nâng cao chất lượng tự học của bản thân mình. Tuy nhiên, hiện nay vẫn còn nhiều vấn đề bất cập trong dạy và học. Trong các buổi học trên lớp, rất ít học sinh phát biểu ý kiến, tranh luận, thảo luận với bạn bè thầy cô. Bên cạnh đó, học sinh không tích cực tham gia đóng góp vào bài học, không biết lựa chọn những kiến thức cơ bản, có ý nghĩa để ghi chép, cách thức ghi chép tràn lan, chung chung nên khi học bài sẽ khó hiểu, khó ghi nhớ, từ đó dẫn đến giảm hứng thú trong học tập. Hồ Chí Minh cho rằng, không nên đào tạo, giáo dục học sinh thành những con người thụ động, máy móc, mà cần phải đào sâu suy nghĩ và nhân mạnh khả năng tự giác học tập, việc học phải lấy tự học làm nòng cốt và phải có hướng dẫn tự học. Đây là phương pháp dạy học tích cực mang tính thời đại - dân chủ, nhân văn vì nó hướng vào người học để bảo đảm quyền lợi học tập và phát triển cho người học.

Công tác giảng dạy vẫn còn tồn tại nhiều hạn chế. Một bộ phận giáo viên chưa có nhận thức đúng về phương pháp dạy học tích cực, cho rằng phương pháp dạy học này cũng không có gì khác biệt nhiều so với phương pháp cũ, nên cứ dạy phương pháp truyền thống: đọc - chép, người dạy là trung tâm, miễn sao là mang lại hiệu quả, học sinh hiểu bài, thi đậu, trả bài điểm cao là được. Nhận thức, suy nghĩ đơn giản như vậy không chỉ không tạo ra cơ hội tiếp cận với phương pháp mới, hạn chế trình độ, năng lực chuyên môn của giảng viên, mà còn ảnh hưởng, tác động tiêu cực đến các

thầy cô giáo khác. Những người muốn tiếp cận và khát khao đổi mới cách thức dạy học để thu hút, hấp dẫn học sinh. Theo cách đó, những hạn chế trong nhận thức về phương pháp dạy học này đã và đang là nhân tố kìm hãm sự tiến bộ, hạn chế chất lượng giáo dục và đào tạo của các nhà trường. Quán triệt theo tinh thần tự học Hồ Chí Minh, ngành giáo dục cần đổi mới cả phương pháp dạy và học hiện nay.

Thứ nhất, nâng cao nhận thức về tự học cho học sinh, sinh viên, giảng viên và cán bộ quản lý của các trường cao đẳng, đại học. Các trường nên có những khóa huấn luyện dành cho giảng viên để có thể lồng được các bài huấn luyện kỹ năng tự học của lĩnh vực này vào nội dung môn học chuyên ngành của họ. Cung cấp cho giảng viên phương pháp giảng dạy hiện đại, lấy người học làm trung tâm, phát huy đến mức cao nhất sự chủ động, tinh thần nhiệt tình của người học. Bên cạnh đó, cần có các biện pháp động viên các giảng viên, thiết kế bổ sung thêm một tỉ lệ nhất định thời gian giảng dạy dành cho việc thực hiện các phương pháp học tập mới cho sinh viên. Và như vậy, việc đánh giá các giảng viên cần có điểm dành cho việc đầu tư thời gian và áp dụng phương pháp giảng dạy tích cực và hướng dẫn các phương pháp học tập thích hợp cho sinh viên tùy theo đặc điểm yêu cầu của môn học và khả năng tiếp thu của sinh viên. Để thực hiện được điều đó, việc nâng cao nhận thức về tự học cho học sinh sinh viên, giảng viên và cán bộ quản lý là hết sức cần thiết. Đây chính là con đường cơ bản để hình thành nên ý thức tự học cho sinh viên, giảng viên và cán bộ quản lý bởi quá trình nhận thức là quá trình đi đến chân lý khách quan, nhận thức có đúng thì hành động mới có hiệu quả và việc nâng cao nhận thức về tự học cho sinh viên, giảng

viên và cán bộ quản lý các cấp sẽ tạo ra sự nhất quán từ trên xuống về tầm vóc quan trọng của việc tự học.

Thứ hai, đổi mới phương pháp giảng dạy và kiểm tra đánh giá nhằm nâng cao và hướng dẫn việc tự học, tự nghiên cứu của học sinh, sinh viên. Người dạy phải kích thích được nhu cầu, khơi gợi hứng thú học tập cho người học. Việc này cần được thực hiện liên tục trong quá trình lên lớp, đòi hỏi người dạy phải biết đặt vấn đề, giải quyết vấn đề một cách khoa học và giúp người học dễ tiếp thu bài, tích cực tham gia giờ học, muốn tự mình tìm hiểu, khám phá tri thức. Cần tăng cường hướng dẫn, giúp đỡ người học xây dựng kế hoạch tự học khoa học, hợp lý, phù hợp với điều kiện của mình để đạt tới đích một cách hiệu quả nhất. Đối với những môn học cần liên hệ thực tế, giáo viên nên đưa thêm nhiều tình huống, nhiều ví dụ thực tế... Qua đó hình thành cho học sinh cách làm việc nghiêm túc, tích cực và ý chí phấn đấu vươn lên để đạt kết quả cao trong học tập. Bài giảng hiện đại đang có khuynh hướng sử dụng ngày càng nhiều các phương tiện công nghệ thông tin làm tăng sức hấp dẫn và hiệu quả. Ngày nay, trong các trường học đã được trang bị các phương tiện để giảng viên lựa chọn phục vụ cho bài giảng như: máy chiếu, băng ghi âm, băng ghi hình... Giáo viên phải tận dụng các phương tiện đó làm công cụ hỗ trợ để đổi mới phương pháp giảng dạy kích thích hứng thú học tập của sinh viên.

Thứ ba, tăng cường giáo dục kỹ năng tự học cho học sinh, sinh viên. Cần có kế hoạch học thật hợp lý, sinh viên phải biết xây dựng cho mình mục tiêu và kế hoạch học tập. Đặc biệt, người học phải hình thành cho mình biện pháp thích hợp để thực hiện kế hoạch đề ra. Để tự học đạt

hiệu quả, người học phải xác định được thời gian đọc sách hiệu quả, nên đọc trước khi lên lớp, tự tìm hiểu bài học mới, tìm ra những chỗ còn chưa hiểu và chuẩn bị các câu hỏi để hỏi giảng viên khi có điều kiện. Có tinh thần học tập thường xuyên và đặc biệt là biết xác định trọng tâm, trọng điểm của bài học.

Để nâng cao năng lực tự học của học sinh, sinh viên cần thực hiện đồng bộ hàng loạt các giải pháp từ phía bản thân sinh viên đến phía giảng viên, nhà trường, cán bộ quản lý... trong đó bản thân người học giữ vai trò quyết định. Học sinh, sinh viên Việt Nam ngày nay đang nỗ lực phấn đấu, không ngừng học hỏi trau dồi tri thức và kỹ năng nghề nghiệp, đạo đức, đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của xã hội. Đó cũng là hiện thực hóa sự vận dụng tư tưởng, tấm gương tự học Hồ Chí Minh trong giai đoạn hiện nay.

4. Kết luận

Sự phát triển của đất nước ta trong giai đoạn hiện nay đang tạo ra điều kiện để thế hệ trẻ có cơ hội đến trường học tập, nâng cao hiểu biết và hội nhập quốc tế. Tuy nhiên, nhà trường dù tốt đến mấy cũng không thể đáp ứng hết nhu cầu học tập của người học cũng như đòi hỏi ngày càng cao của đời sống xã hội. Trước yêu cầu đổi mới giáo dục nhằm phát huy tính chủ động tích cực sáng tạo của người học thì tự học có vai trò rất quan trọng. Thẩm nhuần quan điểm, tấm gương tự học Hồ Chí Minh, người học phải không ngừng tự học, cố gắng vươn lên chiếm lĩnh tri thức, đồng thời người dạy cũng có những biện pháp thiết thực hướng dẫn, kiểm tra, đánh giá để hình thành và nâng cao năng lực tự học cho học sinh, sinh

viên để làm chủ tri thức. Vì vậy, việc bồi dưỡng năng lực tự học cho học sinh, sinh viên đóng vai trò quan trọng trong các nhà trường. Chỉ có tự học, tự bồi đắp tri thức bằng nhiều con đường, nhiều cách thức khác nhau thì người học mới có thể bù đắp được những thiếu khuyết về tri thức khoa học, về đời sống xã hội; từ đó có được sự tự tin trong cuộc sống, công việc bởi năng lực toàn diện của mình, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của sự nghiệp đổi mới đất nước.

Tài liệu tham khảo

- [1] Nguyễn Thị Kim Dung, Trần Thị Nhuận (Chủ biên) (2013), *Bác Hồ với sự nghiệp giáo dục đào tạo*, Nxb Lao động xã hội, Hà Nội.
- [2] Đảng Cộng sản Việt Nam (2013), *Nghị quyết hội nghị Trung ương 8 khóa XI Về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*.
- [3] Nguyễn Kỳ (1998), "Bàn về vấn đề tự học ở Việt Nam", Tạp chí *Nghiên cứu giáo dục*, số 7.
- [4] Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, t.3, t.4, t.6, t.10, t.13, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
- [5] Lưu Xuân Mới (2000), *Lý luận dạy học đại học*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
- [6] Thái Duy Tuyên (2001), *Dạy tự học cho sinh viên trong các nhà trường trung học chuyên nghiệp và Cao đẳng. Đại học*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
- [7] <http://www.lyluanchinhtri.vn/home/index.php/nguyen-cuu-ly-luan/item/2003-ho-chi-minh-tam-guong-mau-muc-ve-tu-hoc-va-hoc-suot-doi.html>
- [8] <https://baotintuc.vn/nhan-vat-su-kien/chu-tich-ho-chi-minh-tam-guong-hoc-tap-suot-doi-20171008140506998.htm>
- [9] <http://thptxuanang.phutho.edu.vn/phutho/element.jsp?ID=11030>
- [10] <https://dhtn.ttxvn.org.vn/tintuc/tu-tuong-va-tam-guong-ho-chi-minh-ve-tu-hoc-1821>